

IRENE VAN LIPPE-BIESTERFELD

Bergplaats

EEN VERHAAL

De relatie tussen mensen en natuur

KNNV Uitgeverij

2018

'We cannot avoid using power, cannot escape the compulsion to afflict the world, so let us, cautious in diction and mighty in contradiction, love powerfully'.

'All real living is meeting'.

'Everything depends on inner change; when this has taken place, then, and only then does the world change'.

MARTIN BUBER

Hou het heel

Er waait een warme wind door het open raam. Erachter zit ik, aan mijn bureau. De zon schijnt, een paar wolken maken zich in de blauwe lucht op om te breken. Even droog. Even nog.

De zomer waarin ik dit schrijf doet haar best de boeken in te gaan als de natste aller tijden. En de eerste waarin ik aan den lijve ondervind dat het misschien toch wel echt waar is, van die klimaatverandering.

Ochtenden waarop ik zou kunnen blijven föhnen, als ik daar niet te nonchalant voor was, omdat iedere rit naar schoolplein, supermarkt of park mijn kapsel opnieuw verregent. Avonden waarop we tot drie uur 's nachts met vrienden doorzakken in de tuin, genietend van het veel te mooie weer – en om te compenseren voor die al weken geplande barbecue die we steeds maar moesten verzetten vanwege de buien.

Toen ik een klein meisje was, in de jaren tachtig van de vorige eeuw, werd er al veel gepraat over het milieu. Het milieu, zo heette dat toen nog. Ozonlaag, zure regen (waar is dat eigenlijk gebleven?) en gif in de grond, daarover preekten de ongegeneerd linkse kinderprogramma's van die tijd. Zuinig zijn! Afval scheiden! Geen haarlak spuiten!

Ik zal wel heel naïef zijn. Het zal wel aan mij liggen. Maar ik dacht dus: ze weten het. Het is op televisie, in de kinderprogramma's die ik kijk maar óók op het grotemensenjournaal. Dan weten ze het, de mensen met macht. Als ik het weet, en ik ben acht, dan weten zij het zeker en gaan ze er iets aan doen.

Wel lekker, dan is het voorbij als ik groot ben. Want zo eindigden die afleveringen van Barbapapa altijd; met een bos, een groot bos waar – nu die nare fabriek eindelijk weg was – alle dieren en planten weer floreerden in technicolor kleuren.

Nu ben ik groot, maar het is niet voorbij. Sterker nog, het begint pas.

Klimaatverandering was lange tijd iets waarover mensen graag op feesten en partijen luidruchtig van mening verschilden. Sommige natuurvorsers waarschuwden ons voor stijgende temperaturen en dito zeespiegels, industriële types wisten altijd wel ergens een onderzoeker te vinden die zei dat het allemaal onzin was, gewoon een natuurlijk verschijnsel dat niets te maken had met menselijk handelen. Zo kon je dan een familieverjaardag lang vrijblijvend iets vinden zonder dat iemand hoefde te erkennen dat dit geen kwestie was van meningen, maar van feiten.

Dat ging gemakkelijk, want niemand kon precies voorspellen wat er zou gebeuren. Die enkeling die zich zorgen maakte, die zich uitsprak, was prima te negeren. Even makkelijk als in vroeger tijden die gekkies die beweerden dat de aarde niet plat was, nee, zelfs niet eens het middelpunt van dit sterrenstelsel. Dolende zielen. Waanzinnigen.

Dachten we.

Maar ja.

De aarde is rond, draait om de zon en heeft last van de mens.

Wie het eerste hardop zegt dat de werkelijkheid misschien wel anders is dan we tot dan toe met zijn allen aannamen, krijgt weerstand.

Veel weerstand.

Veronderstel dat je zegt dat de wereld, de natuur, een ondeelbaar geheel is. Dat het daardoor ook mogelijk is in contact te staan, verbinding te voelen met alles in die natuur, de zon bijvoorbeeld, of een boom.

(Ik vind dat dus niet zo'n gek idee. Dat ik het zelf niet dagelijks doe, nog niet weet hoe het zou moeten, betekent niet dat het onmogelijk is. Eerder lijkt het mij vrij logisch. Dat we tot nog toe alleen contact maken met andere mensachtigen heb ik, met zo'n overdaad aan leven op de planeet, altijd een beetje armoedig gevonden. Zoiets als op de camping in Frankrijk alleen maar met de Nederlandse burens praten. Kom! Zoek zo'n

leuk lokaal bakkertje! Bezoek een authentieke wijnboer! Sluit vriendschap met de bureu! Du pain, du vin, du voisin!) Toen de auteur van het boek dat u nu in uw handen heeft dit een paar boeken geleden opperde, kreeg ze weerstand. Heel veel weerstand.

Gelachen dat we hebben. Praten! Met bomen! Ha!

Zo doen we dat vaak, ook ik, met de overdaad aan nieuws die ons dag in dag uit overspoelt. We pakken er een behapbaar detail uit. Dat vergroten we uit tot mythische proporties om te bewonderen, of we trappen het zo klein dat we het in de marge van die informatiestroom belachelijk kunnen maken.

Doe jezelf een lol en probeer dat met dit boek eens niet. Kijk eens naar het geheel (zoals ik destijds ook met veel plezier deed met 'Dialogo met de natuur', want zo heette dat boek).

Hou het eens heel. Kijken wat er gebeurt.

Dit is een boek over vijfduizend hectare halfwoestijn in Zuid-Afrika, over de moed om daar helemaal alleen het land te laten worden wat het is zonder er de baas over te willen zijn. Over dagen zonder water maar met een flesje spa om de vaat mee te doen. Over bosjes in plaats van het toilet, over matineus schreeuwen naar een bavian, over vredige retraites en felle strijd tegen oliemaatschappijen die willen boren in dit paradijs. Over mensen die denken dat wilde dieren er alleen maar zijn om heel dichtbij te komen en vast te leggen, en over een vrouw die denkt:

'Dit moet anders kunnen.'

We leven in een roerige tijd. Niemand weet wat er hierna komt en de meesten van ons kijken een beetje bang naar de toekomst. Een toekomst die onzeker is, zoals toekomst die nou eenmaal zijn, maar de verdeeldheid in ons heden lijkt soms zo enorm dat er moeilijk tegenop te hopen is. En toch. Toch raak ik er alsmaar meer van overtuigd dat het antwoord zit in verbinding.

We weten heel veel niet. Wij, de mens in het algemeen en ik in het bijzonder, zoeken tastenderwijs naar oplossingen. Al die vernietiging, er lijkt soms niet mee te leven. Maar wat ik voel áls ik dan met die geweldige vrienden zit te barbecueën, of met mijn mooie samengestelde gezin een bruiloft vier, als ik helemaal alleen zwem in de zee of als ik een nieuw mens ontmoet – iemand als Irene – dan is het er. Dan is het goed, en voelt het alsof het nog veel beter kan worden. Ik geloof daarin, soms tegen de klippen op, maar verdeeldheid is er al; die hoef ik niet te versterken. Ik zoek naar iets wat we samen hebben, wat we samen kunnen. En ik zoek mensen die me daarbij inspireren. Mensen die de moed hebben om anders te zijn. Om te veranderen. Mensen die denken ‘dit moet anders kunnen’ en het dan ook doen.

Mensen zoals Irene van Lippe-Biesterfeld.

En zoals jij.

Claudia de Breij

'Iedere keer als ik uit Nederland kom, lijkt de regen met me mee te reizen naar Zuid-Afrika. Daar noemen ze mij 'Prinses van de Regen'. Het klinkt als een sprookje.'

Eens bracht het lot mij naar een magische plek met de naam Bergplaas, wat 'boerderij in de bergen' betekent, en kreeg ik de mogelijkheid op een stuk land de natuur weer ruimte te bieden en tegelijkertijd een plaats te creëren waar mensen hun band met de natuur kunnen hervinden. Er wordt gezegd dat in lang vervlogen tijden land in het hart van de Karoo bedekt was door een reusachtig meer, of dat het zelfs deel uitmaakte van de oceaan. Resten van schelpen en fossielen die hier en daar te vinden zijn, zouden daarop wijzen. Nu snijden rivieren diep door het wilde, weidse landschap, waar hoge bergen boven het dorstige land uitrijzen. Waarom voelde ik me zo tot dit land aangetrokken? Waartoe riep het mij? Ik voelde dat de ontmoeting een betekenis had, en dat die betekenis zich zou onvouwen indien ik zou leren luisteren. Ik had vijfduizend hectare ongerept halfwoestijngebied om te ontdekken en te leren kennen, en ik was op slag verliefd. Ik installeerde mezelf in een oud, stenen huisje, een soort cottage, van waaruit ik het land bewandelde en leerde te luisteren en te zien, en zo begon mijn persoonlijke ontdekkingsreis om te luisteren, ontdekken in verbinding met deze unieke berggebied. De adembenemende schoonheid die mij omringde, in de twee jaar die ik daar zo alleen leefde, raakte mij intens. Het bleek een oneindig blijde ervaring om over de rotsen en heuvels te klimmen, de weidse valleien te bewandelen, de uitzichten te bewonderen, steeds meer ontdekkend, het zuivere water uit de rivieren te drinken, of erin te baden. Ik voelde hoe, zo ondergedompeld in de wilde natuur alles van mij afviel. Dit land nodigde me uit om eenvoudigweg te Zijn.

De ontmoeting met Bergplaas heeft mij meer gebracht dan ik in dit beginstadium had durven dromen. Vele mooie projecten hebben zich tijdens de laatste 15 jaar dat ik hier was op organische wijze ontfouwen en mensen hebben de leringen daaruit wijd verspreid – tot ver over de hoge bergen, de wereld in. De kracht van het land heeft mijn eigen innerlijke kracht tot volle sterkte doen ontwikkelen. Dit oeroude, werkelijk magische en wilde land heeft vele anderen heelwording gebracht. Het is een plek waar heling als vanzelf plaatsvindt, een plek om te worden en een plek om te zijn. En Bergplaas zou uiteindelijk zelfs een erkend Natuur Reservaat worden.

November 1999 schreef ik in mijn dagboek:

'Tedere dag voel ik mij meer verbonden met het land. Het onbekende opent zich voor mij, en tegelijkertijd open ik mijzelf langzaam voor het land.'

Dit oeroude Karoo-landschap, dat een groot gedeelte van Zuid-Afrika beslaat, is als een soort bibliotheek van de geschiedenis van de Aarde; haar fauna, flora, als ook van de menselijke culturen. De Bushmen, of Khoisan, woonden hier en wellicht ook nog veel oudere culturen. Ze hebben allen sporen achtergelaten die ik veelal vond op mijn wandelingen. Scherven van aardewerk, rotsschilderingen in de grotten, fossielen van planten en dieren en stenen markeringen van de zonnwende langs heuvels en op een enkele bergtop, zijn getuige van menselijk bestaan door de eeuwen heen.

Bergplaas ligt in de zuidoostelijke regio van Zuid-Afrika, op 4 uur rijafstand ten noorden van Port Elizabeth, tussen Middelburg en Graaff-Reinet. Dit gebied is deel van de Sneeubergen, een bergketen met pieken tussen de 1600 en 2505 meter hoog. Het regenwater dat over het bergachtige landschap valt, voedt de Oranjerivier, die het land bevrucht. Vanaf het gastenhuis van Bergplaas kun je aan de zuidoostelijke horizon een eenzame, oude populier zien staan; een stille getuige van de plek die bekend staat als Wamaakerspoort.

De naam geeft aan dat de Voortrekkers, de Afrikaner boeren die voor de Britse kolonisatie uit de Kaapkolonie vluchtten in de eerste helft van de 19e eeuw, hun wagens op deze plek konden laten repareren. Het Nederlandse woord zou namelijk ‘wagenmakerspoort’ zijn geweest. De ruïnes van kleine huisjes vertellen een verhaal van eenzame en harde levens. Onvoorstelbaar hoe de Voortrekkers de lange, zware tocht konden maken vanaf de kust over de ruige bergketens met hun ossen die de zwaarbepakte wagens trokken, met vrouwen, kinderen en hun luttele bezittingen. Geen wegen, overal wilde dieren en een oneven, rotsachtige bodem met dikke struiken om doorheen te ploegen, met slechts de zonnestand en de sterren om hen te leiden. Hun ‘padkos’, of voedsel voor de reis, bestond uit biltong – strippen gedroogd vlees – en rusks, een soort dubbelgebakken brood. Lopen zou waarschijnlijk makkelijker geweest zijn, zoals de Khoisan die duizenden jaren lang over het land zwierven. Maar die waren hier geboren en wisten te leven en te overleven in de halfwoestijn, door voedsel te verzamelen en te jagen. Je kunt de in rood en oker getinte rotsschilderingen met spirituele en symbolische betekenis nog steeds terugvinden in de grotten waar ze woonden hoog boven de rivieren. Met name aan de eland en de bidsprinkhaan schreven zij magische krachten toe. De Voortrekkers moeten het ontzettend moeilijk gehad hebben om zich aan te passen in deze voor hun totaal onbekende omstandigheden. Velen verkozen te blijven in dit gedeelte van de Karoo vanwege de rivier, de natuurlijke hulpbronnen en de dieren om te kunnen overleven. Het Bergplaasgebied is een van de plekken waar een familie besloot zich te vestigen, vlak bij de rivier die tot op heden maar heel zelden volledig droogvalt. De aanwezige wilgen, populieren en dennen moeten hier in deze periode zijn geplant – voor hout en schaduw – want er groeien geen inheemse bomen op deze hoogte.

De tijden zijn veranderd, maar het blijft een ruig land:

‘De eerste nacht kan ik niet slapen. Te opgewonden, te nieuwsgierig naar de geluiden en geuren. Welke dieren

maken welk geluid? Wat een vreugde mij omringd te weten door de wilde dieren en geleidelijk hun geluiden te leren herkennen. En al die duizenden, duizenden sterren!!! Als ik in het donker van de nacht naar buiten ga voelt het alsof ik en oseaan van licht en ruimte in loop. Ik herken slechts enkele sterrenbeelden: de Melkweg, Orion, de Pleïaden. Twee intrigerende nevels die op de Melkweg lijken vanaf de zijkant gezien en waarvan ik de naam niet ken, zijn duidelijk zichtbaar en tegen de ochtend komt dan het Zuiderkruis, in de vorm van een vlieger; door de eeuwen heen een baken voor de scheepvaart in de Zuidelijke wateren.'

Er stonden huizen van verschillend formaat op het land. Een aantal arbeiderscottages rondom de grote boerderij waar drie generaties van de Kingwill-familie vee en schapen gehouden hadden, en een oud stenen huisje verderop de weg. De houtskool damp van het gietijzeren Aga-fornuis had de muren van de familiekeuken zwartgeblakerd. Het had duidelijk allemaal een facelift nodig, net als de cottages die in een erbarmelijke staat verkeerden. Een laag dierenuitwerpselen van zeker 10 tot 20 centimeter dik bedekten de vloeren. De meeste ramen en deuren ontbraken. Maar de fundamenteën waren solide en het schoonmaken en renoveren van de cottages beloofde minder werk dan het repareren van de boerderij die ik wilde ombouwen tot gastenverblijf.

Ik koos de cottage aan de andere kant van de rivier om voorlopig in te wonen, om zodoende mezelf van het hoofdhuis af te zonderen. Een gekleurde familie* had hier eens gewoond, en het had ook als school gediend voor alle kinderen op en rond de boerderij. Blijkbaar had iemand van rozen gehouden want er stonden twee gehavende rozenstruiken voor het huisje, een

* Cape Coloured of Kaapse Kleurling in Afrikaans: mensen van een gemengde Europees ('wit') en Afrikaans ('zwart') of Aziatische afkomst – zo gedefinieerd door de Zuid-Afrikaanse regering van 1950 tot 1991. Deze minderheid vormt 10% van de populatie en woont vrijwel uitsluitend in de westerse, oosterse en noordelijke Kaap-provincies. (Bron: Cape Coloureds, Wikipedia, the Free Encyclopedia)

lichtgele variant en de ander zachtroze. Ik wilde graag degene eren die ze geplant had en deed mijn best ze zo goed mogelijk te verzorgen, maar de rozen wilden hun hart niet langer aan de buitenwereld tonen, ze bleven halfgesloten en droevig gerimpeld.

Zodra de kamers met vereende krachten waren schoon-gemaakt, de muren en plafonds geschilderd en er matten op de vloeren waren gelegd, zag de cottage er weer prima uit. Er waren twee kleine slaapkamers, een badkamer en woonkamer met open haard en ten slotte een piepkleine keuken met een houtfornuis. Jammer genoeg was dat te gehavend voor gebruik, maar ik zag de decoratieve waarde ervan in en besloot het te houden 'for old times' sake'. Mijn kleine cottage was simpel en knus, ongeacht dat er nog geen wc was en ik me dus moest wenden tot de bosjes.

'Zonnestralen op mijn gezicht maken mij om 7 uur wakker. Ik blijf liggen luisteren naar de melodieuze communicatie tussen twee vogels. Vanmorgen ga ik de kasten, de keuken en elk hoekje van mijn kleine huisje schoonmaken om daarna foto's van familie en dierbaren neer te zetten. Zo langzamerhand wordt het een droomhuisje!'

Het woord Karoo is waarschijnlijk een Afrikaanse verbastering van het Khoisan-woordje *garo*, dat woestijn betekent, en verwijst naar de karakteristieke droogte van het land. Als het regende, wat uiteraard een zegen was, was het enige probleem dat om de een of andere reden er geen water uit de kraan kwam en ik me moest behelpen met een halve liter water om mijzelf en de vaat te wassen. Ik was verbaasd met hoe weinig middelen een mens zich kan behelpen. Eigenlijk was het heel bevrijdend. En dan was er ook nog een prachtige waterval op zo'n tien minuten loopafstand van de cottage, waar een poel zich had gevormd aan de voet van het almaar druppelende rivierwater. In die poel nam ik mijn ochtendbad.

Zoekende naar kleine inkepingen in de rotsen voor mijn voeten kon ik langs de steile wand naar beneden klauteren, een tijdje van de zon op mijn huid genieten, en een piepklein geel

bloemetje bewonderen met de vreemde naam *Euryops*. Verder op bloeiden de blauwe madeliefjes en *de witblommetjes* tussen de barsten in de rotsen, de groenachtige mossen en de oude kromgebogen, gekronkelde wilgenbomen die in het ruime, door de tijd uitgegroeide bedding van de rivier geduldig geworteld stonden. Het heldere groen van hun blad was als een frisse adem in dit dorstige land. Ik zette dan heel voorzichtig één voet op de waterbodem, de modder omhoog blubberend tussen mijn tenen, voordat ik mezelf langzaam in het water liet glijden. Dan moest ik heel rustig en zo plat mogelijk zwemmen, om te voorkomen dat het water troebel werd. Ik kon precies dertien slagen maken voordat ik, met mijn vingertoppen in de modderige bodem van de poel, me als een surfplank om kon draaien om de stenen op de bodem te vermijden. Zo zwom ik heen en weer. Het gevoel de enige mens te zijn op vijfduizend hectare ongerept land was sensationeel.

Ik had maar één kleine zorg, en dat was dat als er een troep bavianen vanaf de rand van de kloof naar mij zouden komen kijken, ik daar in al mijn kwetsbaarheid zou zijn. Gelukkig gebeurde dat nooit. Misschien omdat we bevriend raakten: elke keer als ik in de vroege ochtend de rauwe schreeuw van het alfamannetje hoorde, klom ik boven op een groep reusachtige roestkleurige rotsen, oftewel een 'koppie' zoals dat hier wordt genoemd, pal achter mijn kleine huisje, en riep terug in een poging zijn schreeuw te imiteren. Het werd een ochtendritueel en een groet naar al het leven om me heen. Wat een schoonheid, wat een uitgestrektheid, wat een vrijheid. Ik gooide mijn armen in de lucht om de zon te begroeten en was intens dankbaar om zomaar te 'zijn'. Ik groet de zon nog altijd elke ochtend en zo blijf ik datzelfde heerlijke gevoel houden.

'In het midden van de nacht zwiept een hevige storm over de bergen en valleien. De donderslagen laten de muren van de cottage trillen en een gigantische regenbui volgt. Helaas kan de droge, korstige Aarde deze hoeveelheid water niet in één keer opslokken, die zomaar rechtstreeks de rivieren in stroomt, gevolgd door een sluier van zand en aarde.

Het constante getik van de regen op het golfplaten dak geeft me een knus gevoel; ik trek het donzen dekbed nog een beetje hoger over me heen en ga verder slapen in mijn warme nestje. De volgende ochtend zie ik hoe de fluweelachtige donkerrode rozen die ik geplant heb, zich naar de wereld hebben geopend. De kleuren zijn dieper nu na de regen. Heerlijke geuren strelen de zinnen, vol, sensueel. De telefoon doet het niet door de storm, en dus is er geen communicatie met de buitenwereld, en tegelijkertijd lijkt de connectie met de door water verzadigde natuurlijke wereld rondom intensiever en levendiger na de gulle gift van de donkere wolken. Ik voel mij verbonden met al dit leven om me heen en ook met mijn kinderen en vrienden; zelfs op deze afstand is er een ervaring van 'inter-zijn', als een zacht vredig gevoel. We zijn, ieder op een eigen wijze, zoals het water in de rivier, elke druppel uniek, en toch één met al die andere druppels die samen het water vormen.'

Mijn buren

Robert en Phillida Kingwill, mijn dierbare buren, zijn naaste familie van de vorige bewoners van Bergplaas. Generatie op generatie van Kingwills hebben hier in deze bergen gewoond en geboerd, en daarom waren zij in vele opzichten de aangewezen mensen om mij op hun manier aan het land te introduceren en het met mij te bewandelen. Het was Robert, een stevige boer van in de vijftig, met licht kalend haar, een goed gevoel voor humor en vriendelijke gelaatstrekken, die mij de waterval toonde en mij naar zijn favoriete plekjes bracht, waar hij met zijn vriendinnetjes naartoe ging toen hij nog een tiener was.

Ik wilde in de toekomst zo veel mogelijk mensen op Bergplaas kunnen onderbrengen voor mogelijke cursussen en andere projecten die zich zouden kunnen ontwikkelen. Het hoofdhuis zou het gastenhuis worden. De kleine arbeiderscottages konden ook omgebouwd worden voor gasten, met een slaapkamer, douche, een keukentje en een kleine, gezellige woonkamer met open haard. Samen met een kennis kocht ik bedden, matrassen, lakens, slopen, bestek, keukengerei, tafels, sofa's; kortom, alles wat ik nodig had om mensen te kunnen ontvangen.

Jennifer Rubidge, een vriendin van de Kingwills en net als zij een afstammeling van een van de originele Engelse Settler-families in Zuid-Afrika, hielp met alles wat ook maar met het beleid van een gastenverblijf te maken had. De arbeidershuisjes werden gerenoveerd en de grote schaapscheerdersschuur werd omgetoverd tot een cursusruimte voor toekomstige groepen. Ik liet nog drie extra kamers met een badkamer aan deze schuur bouwen, en wc's voor de cursusruimte. Het is heerlijk slapen in deze aangebouwde kamertjes, omdat je hier meer verbonden bent met de wildheid van de natuur dan in het gastenver-

blijf, dat verscholen ligt in de groep bomen ooit geplant door de settlers. Phillida leende nog wat meubilair en daarnaast vond ik kasten en stoelen bij de lokale antiquair. In het stadje Graaff-Reinet was het bijzonder om te zien hoe de sterke blanke Zuid-Afrikaanse jonge kerels uitsluitend hun kracht schenen te gebruiken voor het verheffen van hun stem om iemands naam luid te roepen, waarop een zwarte man met een brede glimlach het zware werk moest verzetten ... Zou mij dit zijn opgevallen als het een witte medewerker was geweest?

'Met mijn volgeladen nieuwe derdehands 'bakkie' rijd ik terug naar de weg die naar huis leidt. De auto maakt vreemde knarsende geluiden en haalt nauwelijks 60 km per uur. Verdorie ... en daarnaast ruikt het naar brand... Ik stop om de garage te bellen in een van de typische picknick-plaatsen die je langs de Zuid-Afrikaanse wegen ziet met een enkele boom voor schaduw en vuilnisbakken voor afval. De oude man van de garage had me met nadruk gezegd dat Toyota altijd klaarstaat voor de klant. Goed dan, op dit moment heb ik echt iemand nodig om me uit deze hachelijke situatie te redden! Achteraf blijkt dat ik de hele tijd in vierwielaandrijving heb gereden (!); en het bakkie was natuurlijk sowieso niet in al te goede staat. Dus terug naar Graaff-Reinet. Alle spullen achter op het bakkie worden gereorganiseerd, de losse draadjes in de motor weer aangesloten en daar ga ik dan weer, op hoop van zegen. Maar ik red het tot thuis! Toch niet zonder even met een glimlach aan mijn leven in Nederland te denken waar ik in een heerlijke Mercedes rijd. Ik ben een Karoo vrouw geworden ... met geschramde 'Karoo-benen' van de stekelige struiken, een gammele auto en een generator, vaak zonder water of licht, en omgeven door de stilte en de eindeloosheid van deze bergwoestijn. En wat vind ik het heerlijk! Op de terugweg naar mijn nieuwe thuis weerspiegelen de bergpieken het licht van de ondergaande zon, de Aarde badend in haar rode gloed.'

Robert Kingwill en zijn werkmannen begonnen aan het neerhalen en verwijderen van de kilometerslange prikkeldraad-afrastering en het land in stukken verdeelde. De omheining die het hele Bergplaasgebied afbakende, diende waar nodig te worden gerepareerd, maar moest zeker nog gehandhaafd blijven om de wilde dieren die ik hoopte in de nabije toekomst te introduceren binnen te houden. Het is opvallend hoe alles er meteen heel anders uitziet zodra een hekwerk weggehaald is dat eerder dwars door een veld sneed; de natuur hervindt haar heelheid. Niets wordt hier simpelweg zomaar weggegooid; we hergebruikten alles wat we konden. Maar oude auto's ... ja wat doe je daarmee? Blijkbaar was de policy dat wat niet verbrand kon worden gewoon ergens werd gedumpt. Wij zijn meerdere autowrakken tegengekomen, overwoekerd door cactussen en grassen. We kwamen er ook achter dat de jongere, mannelijke leden van de Kingwill familie hier flessen in de lucht gooiden als schietoefening. Stukken glas en zelfs porseleinscherven lagen overal verspreid. Het werd voor mij een sport om de scherven, na iedere regen kwamen er nieuwe naar boven, al deze jaren op te ruimen. En dan waren er twee aanplantingen van populieren – dicht bij de rivier die naar de waterval leidde – waar hout was gekapt voor de haard en om verkocht te worden. Boomstammen lagen nog overal en leken op verlaten, afgedankte levenloze ‘weggoedingen’.

‘Elke keer als ik naar buiten loop ervaar ik meer vrije ruimte voor het natuurlijke leven nu de hekken verwijderd zijn. Ik zie en hoor de populieren, die als stromend water zachtjes fluisteren in de wind; de roep van de hadeda-ibis, de hoepoe ergens aan de linkerkant van het huis; ik ontdek een Kaapse brilvogel en een glinsterende blauwgroene honingzuiger in de bosjes, die de nectar uit de minuscule zachtrode bloemetjes zuigt met zijn lange snavel. De ochtendzon is al heet op de huid.’

Na drie jaar hard werk was het grootste deel van de verbouwing klaar en kon ik aan twintig mensen onderdak bieden. Ik was

totaal uitgeput door al het fysieke werk en de hele organisatie. Maar ik had een prachtige plek gecreëerd. Vanaf het begin wilde ik niet dat het een soort 'lodge' of 'boerderij' zou worden, ik wilde gewoon een knusse, gastvrije plek voor zo veel mogelijk mensen om zich veilig te voelen en om 'te zijn'.

'In de vroege ochtend zwem ik in het water van de waterval. Wat een verrukking. Ik bespeur de geur van waterkers en wilde munt overal om me heen en geniet van het eerste licht door de oude wilgen, het zachte lange riet met zijn wuivende pluimen, en het bruine water, opgelicht door de zon. Verbonden met al het leven om me heen laat ik mezelf langzaam in het water zakken. Drijvend op mijn rug laat ik al die kleuren tot mij doordringen: de roestkleurige koppies overal, ook hoger op de heuvelruggen, in verschillende vormen als monumentale moderne kunststukken –afstekend tegen de lucht die blauwer is dan waar dan ook.. Hoe graag wil ik dit delen met anderen, via cursussen en retraites. Terug in de cottage eet ik een boterham met vers geplukte waterkers en hang ik de munt op om te laten drogen. Wat heeft een mens nog meer nodig? Ik geef de appelbomen naast de cottage water. Deze moeten lang geleden geplant zijn door dezelfde gekleurde familie die ook de twee rozenstruiken heeft geplant. Op de een of andere manier hebben deze bomen het hardvochtige klimaat en de dieren die ervan eten te weten overleven; vooral de bavianen zijn dol op de vruchten. Er staat een kleine, maar potige oude perenboom op de hoek van de cottage bij de voordeur, die ziet er moe uit en heeft duidelijk water nodig.

Deze perenboom kreeg weer bloesem en is gaan groeien in de jaren dat ik ernaast woonde en is werkelijk een speciaal vriendje geworden. In latere jaren merkte ik dat als de gedachte van de boom bij mij opkwam, ik wist dat het weer tijd werd dat ik naar Bergplaats terugkwam. Ooit waren perenbomen zeer talrijk in oude Griekse boomgaarden en ze werden verbonden met Hera en Aphrodite. Voor de Chinezen zijn het symbolen van onster-

felijkheid. In ieder geval heeft deze lieflijke boom vele vrieskoude winters en bloedhete zomers weten te overleven, met weinig water, en staat er gezond bij.

Weer alleen

'Het meeste werk is nu toch echt gedaan. Na het renoveren van de oude gebouwen is vandaag dan de eerste dag dat ik werkelijk weer alleen ben op Bergplaats. Mijn hoofd loopt over met dingen die nog gedaan moeten worden; extra meubilair vinden, muren en deuren die gebouwd of afgebroken moeten worden, vuilnis en bedrading die nog overal liggen en weggehaald moeten worden ... Ik heb zin om naar 'Request' te gaan, het meest zuidelijke puntje van het land waar nog geen werk is verricht.

Ik lig onder een gigantische oude den en terwijl ik mijn hoofd tegen zijn ruwe huid leun, sluit ik mijn vermoede ogen. Langzamerhand komt er een heerlijke vrede over lichaam en geest en zo sluimer ik zielsgelukkig, met het veilige gevoel van diepe verbintenis. Bij het heropenen van mijn ogen ontdek ik de grote dennenappels die overal liggen en besluit ze mee te nemen om de open haard mee aan te maken, aangezien ik natuurlijk geen dagelijkse krant ontvang in een niet-bestaande postbus op deze afgelegen plek. Ik loop naar een oude schuur, het enige gebouw dat nog redelijk overeind staat. De grote ronde watertank naast het gebouw lijkt fijn om in te zwemmen. Ik zie ongeveer twintig kleine kikkerhoofdjes door de algen omhoogsteken en ontdek zelfs een dikke pad die het bezoek van dit mens lijkt te overwegen. Dus het zwemmen kan beter uitgesteld worden totdat de algen uit de tank zijn gehaald ... Een stukje verderop ligt een aantal bakstenen rechthoekig verspreid, wat aangeeft dat hier ooit een huis heeft gestaan dat een ander lid van de Kingwill-familie toebehoorde.

Helemaal uitgerust en blij terug de berg op naar Bergplaats in mijn bakkie, geniet ik van de gedachte dat ik helemaal

alleen ben in de uitgestrektheid en stilte van dit prachtige landschap. Maar nee, het feit dat ik de enige mens ben betekent niet dat ik alleen ben; een groep van zo'n vijftien springbokken steekt de weg over. Ik stop, en zij ook. We kijken elkaar aan. Wat een elegantie, hoe delicaat zien zij eruit: witte strepen getekend op hun lichtbruine flanken, waarboven een zwarte, dun getrokken lijn, ronde oortjes puntig eindigend, grote donkere ogen. Rijdend over de rotsachtige zandweg bewonder ik het ene na het andere adembenemende uitzicht. En dan, afslaande naar rechts, daar is Mount Bernard!'

